

In memoriam

Dr Mihailo - Mišo Vučković
dipl. inž. šumarstva

Krajem septembra 2001. godine, na Klinici u Beogradu preminuo je Dr Mihailo - Mišo Vučković, dipl.ing. šumarstva, naučni savjetnik u penziji.

M.Vučković je rođen 1929. godine u Sent Kleru (Pa,SAD), gde su mu roditelji bili u pečalbi sa brojnim našim zemljacima. Osnovno i gimnazijsko obrazovanje stekao je na Cetinju, a visoko na Šumarskom fakultetu u Sarajevu na kom je diplomirao 1957. godine. Magistrirao je na katedri zaštite šuma na Šumarskom fakultetu u Beogradu 1972. godine, a doktorirao na katedri za sveopšte svjetsko šumarstvo i lovstvo Šumarskog fakulteta u Brnu (Čehoslovačka) 1974. godine.

Nakon diplomiranja 1957. godine zaposlio se u Sekretarijatu za poljoprivredu i šumarstvo Izvršnog vijeća NR Crne Gore, kao referent za lovstvo. Poslije osnivanja Centra za unapređivanje šumarstva i savjetodavnu službu, u vremenu od 1960. do 1963. godine, radi na poslovima unapređivanja sjemenarstva, rasadničke proizvodnje, genetike i plantažiranja u šumarstvu. Od 1963. godine postavljen je za direktora novoosnovanog Republičkog zavoda za zaštitu prirode i Prirodnjačke zbirke, na kojoj dužnosti je ostao sve do penzionisanja 1989. godine.

Za nesebično angažovanje i uspješan rad dobio je više društvenih priznanja. Odlikovan je Ordenom rada sa zlatnim vijencem i Ordenom zasluga za narod sa srebrnim vijencem. Dobitnik je Eko - nagrade Javnog preduzeća "Nacionalni parkovi Crne Gore" za 1998. godinu.

Pored uspješnog rukovođenja Zavodom, ustanovom koja se postupno formirala i afirmisala u zemlji i inostranstvu, kao nezaobilazni činilac u zaštiti i održanju čovjekove životne sredine, Dr Mihailo Vučković je u Zavodu vodio referat za nacionalne parkove, rezervate prirode i zbirku sisara u okviru Prirodnjačke zbirke. Bio je veoma aktivan član brojnih stručnih komisija, naučnih savjeta, društava, odbora i radnih tijela. Kao direktor Zavoda bio je angažovan u raznim radnim tijelima na nivou SFRJ u oblasti zaštite prirode. Pokretač je i dugogodišnji odgovorni urednik, a kasnije predsjednik Izdavačkog savjeta "Glasnika" Republičkog zavoda za zaštitu prirode i Prirodnjačkog muzeja, organizator i glavni i odgovorni urednik časopisa "Lov i ribolov" i jedan od pokretača i organizatora drugih stručnih časopisa i zbornika.

Stručni i naučni angažman Dr Mihaila Vučkovića najvećim dijelom je usmjeren na probleme zaštite prirode, šumarstva i lovstva. Organizator je više stručnih i naučnih skupova u Crnoj Gori i Jugoslaviji na kojima je aktivno učestvovao sa referatima, saopštenjima ili drugim priložima. Učesnik je, takođe sa referatima i saopštenjima na više međunarodnih skupova u inostranstvu (Moskva, 1970; Prag, 1972; Štokholm, 1973; Hambrug, 1974; Sifeld, 1977; Tunis, 1992. i dr.). Njegovi brojni naučni i stručni radovi objavljeni su u raznim stručnim i naučnim publikacijama, ili su pak rađeni kao monografske studije, planovi razvoja, zaštite ili uređenja pojedinih prostora, određenih vrsta biljaka ili divljači. Posebno je značajan njegov angažman na vegetacijskim istraživanjima i kartiranju vegetacije Jugoslavije - dio za Crnu Goru, kao istraživača i kao člana Naučnog savjeta ovog makroistraživačkog projekta.

Neka je vječna slava i hvala Dr Mihailu - Mišu Vučkoviću za sve što je uradio na afirmaciji i unapređenju šumarske struke i nauke u Crnoj Gori, a posebno na zaštiti njene izuzetne prirode.

Dr Veljko Martinović

In memoriam

Dr Dušan Vučković
dipl. inž. šumarstva

Sredinom maja 2001. godine u Podgorici, gdje je proveo najveći dio svog izuzetno kreativnog života, preminuo je Dr Dušan Vučković, diplomirani inženjer šumarstva, naučni savjetnik u penziji.

Dušan je rođen u Bjutu, Montana (SAD) 1912. godine, gdje su mu roditelji, zajedno sa brojnim žiteljima Crne Gore bili u pečalbi. Osnovno i gimnazijsko obrazovanje stekao je na Cetinju, a fakultetsko na Poljoprivredno-Šumarskom fakultetu u Zemunu 1934. godine. Kao mlad šumar - inženjer, po otsluženju vojnog roka do kapitulacije Kraljevine Jugoslavije službovao je u Odsjeku za šumarstvo Zetske banovine na Cetinju. U toku rata aktivno i organizovano je radio za NOP, pa je proveo tri godine u zatvorima i logorima u Cetinju, u Italiji i u Njemačkoj. Poslije završetka rata i srećnog povratka iz zloglansnog fašističkog stratišta u Njemačkoj, zapošljava se u Ministarstvu poljoprivrede i šumarstva Vlade Crne Gore, septembra 1945. godine. U tom ministarstvu, a zatim u Savjetu za poljoprivredu i šumarstvo Izvršnog vijeća Crne Gore, radi na odgovornim i rukovodećim radnim mjestima, do kraja 1960. godine. Tada prelazi u Istorijski institut Crne Gore, gdje se bavi naučnim radom, izučavajući prošlost šumske privrede u Crnoj Gori. Doktorirao je na Šumarskom fakultetu u Beogradu 1964. godine. Početkom 1968. godine prelazi na rad u Privrednu komoru Crne Gore, gdje kao viši savjetnik radi na poslovima šumarstva i lovstva. Od 1970. godine prelazi u Poslovno udruženje šumarstva i industrije za prerađu drveta CrneGore, gdje naredne tri godine rukovodi

realizacijom Projekta UNDP/FAO "Razvoj šumarstva i drvne industrije Bosne i Hercegovine i Crne Gore" (dio za Crnu Goru), obavljajući složenu saradnju sa velikim brojem stranih eksperata. Poslije uspješno završenog ovog Projekta, koji je omogućio značajno poboljšanje organizacije rada i tehničke opremljenosti djelatnosti šumarstva i prerade drveta u Crnoj Gori, uključuje se u realizaciju dugoročnog naučno istraživačkog projekta "Proučavanje sistema gazdovanja čistim i mješovitim šumama smrče, jele i bukve u SRCG" i obavlja razne druge poslove za potrebe šumarstva. Penzionisan je početkom 1976. godine u zvanju naučni savjetnik.

Bio je aktivan u inženjersko-tehničkim organizacijama Crne Gore i Savezu inženjera i tehničara šumarstva i industrije za preradu drveta Jugoslavije. Zaslužni je član SIT-a Jugoslavije i Saveza ITŠID Jugoslavije. Više godina je bio član Redakcijskog odbora časopisa "Poljoprivreda i šumarstvo" i Savjeta časopisa "Šumarski list" Zagreb; član Upravnog odbora Poljoprivredno-šumarske komore Crne Gore; član Potkomisije za šumarstvo Jugoslovenske nacionalne komisije za saradnju sa FAO; član Savjeta i predsjednik Komisije za nacionalne parkove Republičkog zavoda za zaštitu prirode; član Savjeta međurepubličkog projekta "Vegetacijska karta Jugoslavije", kao i član više drugih odbora i komisija.

Mada je u naučnoj ustanovi radio nepunih osam godina, u granicama objektivnih mogućnosti gotovo neprekidno od 1939. godine bavio se naučno istraživačkim radom. U brojnim objavljenim stručnim i naučnim radovima obuhvaćen je vrlo dug period bivše crnogorske države, Kraljevine Jugoslavije i period poslije II svjetskog rata. Bez tih radova bilo je nemoguće valjano obraditi privrednu istoriju Crne Gore. Njegove tri knjige u izdanju Istorijskog instituta Crne Gore: "Kapitalističko iskorišćavanje šuma u Crnoj Gori", Titograd, 1966.; "Drvena industrija u Crnoj Gori 1873-1941.", Titograd, 1969. i "Šumarstvo i lovstvo u Crnoj Gori u drugoj polovini XIX i početkom XX vijeka", Titograd, 1962. godine u šumarskim naučnim publikacijama s pravom su prikazivane kao "trilogija povijesti šumarstva i drvne industrije Crne Gore" (Dr Zvonimir Potočić). Brojni naučni i stručni radovi Dr Vučkovića publikovani su u stručnim i naučnim časopisima, zbornicima radova, monografijama, enciklopedijama i dr. predstavljaju izuzetno vrijedne priloge koji svakim danom dobijaju na vrijednosti i značaju. Njegovi radovi danas se naročito cijene i koriste pri rješavanju mnogih problema u vezi sa šumom i njenom vlasničkom transformacijom.

Dr Dušan Vučković je bio veliki pobornik zaštite prirode u Crnoj Gori. na njegovu inicijativu i predlog, 1952. godine je donešen Zakon o proglašenju područja Lovćena, Biogradske gore i Durmitora nacionalnim parkovima, što je pomoglo da se ti prostori u većoj mjeri zaštite i očuvaju. On 1960. godine inicira i donošenje Zakona o zaštiti prirode u Crnoj Gori, aktivno učestvuje u

pripreman za donošenje ovog Zakona i za osnivanje Republičkog zavoda za zaštitu prirode.

Bio je uvijek sporeman da prihvati, podučiti i pomogne mlađe kolege iz struke koji su se nakon završnog školovanja uključivali u probleme gazdovanja šumama. Bio je izuzetno pravičan, volio je rad, preciznost, odgovornost i odanost struci.

Šumarska struka u Crnoj Gori mora biti zahvalna Dr Dušanu Vučkoviću za sve što je u svom dugogodišnjem radu, na odgovornim i rukovodećim poslovima, a posebno kao naučni radnik u ovoj oblasti, uradio za afirmaciju šumarske struke i nauke. Njegove brojne naučne radove, koji svakim danom postaju aktuelniji i vredniji i koje šumarska struka, ako želi napredak u ovoj oblasti, mora sve više uvažavati i vraćati im se. Nažalost, naša uskogruda sredina nije blagovremeno iskoristila izuzetan naučni potencijal Dr Vučkovića u cilju unapređivanja šumarske struke i nauke, tako da je on poslednje dvije decenije života proživio gotovo bez ikakvog aktivnog kontakta sa naučnim i stručnim organizacijama u Republici.

Dr Dušan Vučković je nosilac dva ordena rada, a za naučni rad dobio je Nagradu olobođenja Titograda (1965. godine) i Trinaestojulsku nagradu (1973. godine).

Neka je vječna slava i hvala Dr Dušanu Vučkoviću.

Dr Veljko Martinović

*In memoriam***Miladin Adžić**
dipl.ing. šumarstva

Otišao je na vječni počinak jedan od najkompletnijih crnogorskih šumarskih stručnjaka do danas.

Miladin Adžić rođio se 1927. godine u Pivi u selu Lisina. Noseći u sebi bistrinu gena svojih predaka težio je za novim prostorima i saznanjima. Osnovnu školu završava u Stabnima, a Gimnaziju u Nikšiću. Verć u tom periodu, kao jedan od najboljih đaka, on pokazuje nadprosječnu marljivost i talenat. Kontinuitet školovanja prekida ratno vrijeme, gdje jedan period, još kao maturant radi kao učitelj, a potom se uključuje kao skojevac da brani zemlju od stranog okupatora. Školske 1947-48. godine upisuje se na šumarski fakultet u Zagrebu. U njegovom indeksu upisavane su samo najveće ocjene. On je jednako bio talentovan dfa za sve oblasti, tehničke, biološke ali i one opšte obrazovne. Završava studije briljantno i u rekordnom roku. Nakon diplomiranja skoro sve katedre na matičnom fakultetu bile su mu širom otvorene. Međutim, na raskršću, da li ostati u Zagrebu u svijetu nauke i nastave ili se vratiti zavičaju, opredijelio se za ovo drugo. Nijesmo sigurni da mu je izbor bio racionalan i pravi. Ali bo je njegov i lično je na njegovu suptilnu emotivnost prema bližnjima i prema svojoj Crnoj Gori.

Počeo je da radi u Kotoru kao direktor šumarskog gazdinstva. Nedugo zatim postavljen je od Vlade Crne Gore za prvog direktora Biroa za uređivanje šuma, današnjeg Šumarskog instituta. Bavio se uređivanjem šuma, sa izuzetnom energijom i entuzijazmom. Već na početku nastojao je da u okviru šumarskih konstanti racionalizuje planiranje i izvođenje radova u šumarstvu. Polazio je od stručne premise da je gazdovanje sa šumom u stvari gazdovanje sa šumskim zemljištem.

Nakon toga skoro pionirskog rada na direktnom uređivanju šuma Miladin Adžić radi u Centru za unapređenje šumarstva Crne Gore, koji je bio formiran sa ambicijom da bude nosilac naučnog i stručnog unapređivanja crnogorskog šumarstva. Radeći ka tom cilju sa vrsnim stručnjacima iz svoje generacije,

organizovao je istraživanje na sistemima gazdovanja šumama na širem prostoru Crne Gore.

Sticajem okolnosti, tako ambiciozno formirana ustanova prestaje sa radom, a Miladin Adžić prelazi u Poslovno udruženje šumarstva i drvne industrije Crne Gore, kao rukovodilac jedinice za naučno istraživački rad. On se bavi egzaktnom šumarskom naukom u praksi. Vrlo dobro je razumio šumu, kao najsloženiji ekosistem na zemlji. Pronikao je u veliki dio zakonitosti koji u tom sistemu vladaju. Htio je da mijenja, taj naš, dosta skromni, šumarski svijet. Nastojao je da u našu praksu unese makar dio svjetske racionalne šumarske tehnologije koja mu je bila bliska. Njegova opšta erudicija i stručnost na jednoj strani, i funkcionalna šumarska tromost, na drugoj strani, na žalost i štetu šumarstva Crne Gore i Crne Gore uopšte, često nijesu govorili istim jezikom. No i pored nedovoljnog broja šumarske elite ili pomanjkanja njihove hrabrosti, uspijevao je da mlađe kolege edukuje i da u praksi sprovede dio svoje izuzetne stvaralačke kreacije. Naročito mu je to uspijevalo na područjima: Nikšića, Šavnika i Plužina, gdje je po svom konceptu, a kao transfer najracionalnijih šumarskih tehnologija ostavio dosta oglednih formiranih šumarskih sastojina: u Bijeloj gori, Njegošu, Prekornici, Štitovu, Bundosu, Bukovičkoj gori. Na tim prostorima već su evidentni pozitivni efekti u svim domenima gazdovanja. Tek će vrijeme koje dolazi dokle je njegova stručna vizija dosegala, koliko je on bio ispred vremena u kojem je živio i radio.

Svoj dugogodišnji istraživački rad, kako je i sam isticao, sažeo je u dva značajna autorska rada:

1. "Tablice za izradu, korišćenje i mjerjenje zapremine i kvaliteta drvenih sortimenata", što predstavlja izuzetan doprinos crnogorskoj šumarskoj struci;
2. Neposredno pred smrt, završio je najnoviju metodologiju panskog određivanja šuma sa informacionim sistemom za integralno gazdovanje. Ostale su nedovršene samo tehničke nijanse.

Taj mali dio ovog za šumarstvo Crne Gore važnog stručnog posla, ostavio je u amanet svojim po struci, najboljim drugovima da urade. Hoćemo li tom zadatku biti dorasli-mi i aktuelna šumarska vlast, pokazaće vrijeme koje slijedi:

Stalno je govorio da je mogao uraditi i mnogo više i mnogo bolje. Tek je u samom sutonu svog života spoznao da se u našoj životnoj epizodi, pa i u ovoj šumarskoj, ne kreće ve ni po logici ni po sistemu objektivnih vrijednosti. Zato je valjda u svojoj šumarskoj oporuci između ostalog zapisao: "I na kraju, i sam sam svjedok proteklog vremena. Bilo je to naše detinjstvo, dječastvo i šumarska mladost. Ograničenja su bila kritični faktor svake radikalnije misli i htjenja. Valjda smo sada zreli!"

Crnogorska šumarska struka, siromašnija je dana za jednu izuzetnu ljudsku širinu i dobrotu, za jednu veliku šumarsku figuru, za inženjera Miladina Adžića. Neka mirno počiva u ovoj crnogorskoj zemlji koju je veoma volio i po kojoj je tako uspravno išao.

Radosav Nikčević, dipl.ing. šumarstva